

УДК 738.1:7.072.2:339.12:061.3

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/99-2-12>

Наталія ЛЕВКОВИЧ,

orcid.org/0000-0002-4440-204X

доктор мистецтвознавства,

доцент кафедри історії і теорії мистецтва

Львівської національної академії мистецтв

(Львів, Україна) *natlevkovych@lnam.edu.ua*

Марта КРАВЧЕНКО,

orcid.org/0000-0002-0742-9147

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри історії і теорії мистецтва

Львівської національної академії мистецтв

(Львів, Україна) *kravchenkomarta@lnam.edu.ua*

Каріна ДАВИДОВА,

orcid.org/0000-0003-0739-2740

доктор філософії,

викладач кафедри Історії і теорії мистецтва

Львівської національної академії мистецтв

(Львів, Україна) *karinadavydova@lnam.edu.ua*

АНТИКВАРНА ПОРЦЕЛЯНА В СИСТЕМІ АУКЦІОННИХ ПРОДАЖІВ: ЕКСПЕРТИЗА, ПРОВЕНАНС І ЦІНОУТВОРЕННЯ

Стаття присвячена дослідженню аукціонів як ключовому механізму функціонування сучасного ринку антикварної порцеляни, зокрема у контексті формування цін, диференціації ринкових сегментів і ролі культурно-історичних чинників у визначенні вартості об'єктів. У роботі порцеляна розглядається не лише як предмет декоративно-ужиткового мистецтва, але як специфічний тип культурного товару, що поєднує естетичну, історичну, символічну та економічну цінності. Такий підхід дозволяє інтегрувати мистецтвознавчий і економічний аналіз, що є особливо актуальним для дослідження антикварного ринку в умовах глобалізації та зростання ролі культурної спадщини як інвестиційного ресурсу. Підкреслено, що аукціони виконують багатofункціональну роль: вони є не лише каналом реалізації об'єктів, але й механізмом публічного ціноутворення, інструментом легітимації культурних цінностей і середовищем соціальної взаємодії між учасниками ринку. Особливу увагу приділено тому, що аукціонна ціна формується у процесі відкритої конкуренції, що дозволяє максимально реалізувати потенційну вартість об'єкта і створює динамічну модель ринку, залежну від попиту, контексту продажу та символічної значущості предмета. Дослідження присвячено аналізу сегментованості ринку порцеляни. Встановлено, що він має багаторівневу структуру, у межах якої можна виокремити масовий, колекційний і високий сегменти. Кожен із них характеризується власними критеріями оцінки та механізмами ціноутворення. Особливу увагу у статті приділено провенансу як одному з ключових чинників формування ціни. Доведено, що наявність документованого походження суттєво підвищує ринкову вартість об'єкта, оскільки забезпечує довіру з боку покупців і знижує ризики, пов'язані з можливими юридичними або етичними проблемами. Водночас відсутність або сумнівність провенансу призводить до зниження ліквідності і обмежує можливості подальшого обігу предмета на ринку. Таким чином, провенанс виступає не лише історичною характеристикою, але й важливим економічним ресурсом.

У підсумку доведено, що аукціони відіграють визначальну роль у формуванні сучасного ринку антикварної порцеляни, забезпечуючи не лише її обіг, але й встановлення цінних і культурних ієрархій. Ринок порцеляни постає як складна система, у якій взаємодіють економічні, соціальні та культурні чинники, а ціна виступає результатом їхньої синергії. Отримані результати можуть бути використані для подальших досліджень у галузі історії мистецтва, музейної справи, а також для практичної діяльності колекціонерів, експертів і аукціонних домів.

Ключові слова: порцеляна, антикваріат, аукціон, ринок мистецтва, формування ціни, культурна спадщина, експертиза.

Nataliya LEVKOVYCH,
 orcid.org/0000-0002-4440-204X

Doctor of Art History,
 Associate Professor at the Department of History and Theory of Art
 Lviv National Academy of Arts
 (Lviv, Ukraine) natlevkovych@lnam.edu.ua

Marta KRAVCHENKO,
 orcid.org/0000-0002-0742-9147

Candidate of Art History,
 Associate Professor at the Department of History and Theory of Art
 Lviv National Academy of Arts
 (Lviv, Ukraine) kravchenkomarta@lnam.edu.ua

Karina DAVYDOVA,
 orcid.org/0000-0003-0739-2740

Doctor of Philosophy (PhD),
 Lecturer at the Department of History and Theory of Art
 Lviv National Academy of Arts
 (Lviv, Ukraine) karinadavydova@lnam.edu.ua

ANTIQUÉ PORCELAIN IN THE AUCTION SALES SYSTEM: EXPERTISE, PROVENANCE, AND PRICE FORMATION

The article is devoted to the study of auctions as a key mechanism in the functioning of the contemporary market of antique porcelain, particularly in the context of price formation, differentiation of market segments, and the role of cultural and historical factors in determining the value of objects. Porcelain is considered not only as an object of decorative and applied art, but also as a specific type of cultural commodity that combines aesthetic, historical, symbolic, and economic values. This approach makes it possible to integrate art historical and economic analysis, which is especially relevant for the study of the antiques market in the context of globalization and the growing role of cultural heritage as an investment asset.

It is emphasized that auctions perform a multifunctional role: they are not only a channel for the sale of objects, but also a mechanism of public price formation, a tool for the legitimization of cultural values, and a space for social interaction among market participants. Particular attention is paid to the fact that auction prices are formed through open competition, which allows for the maximum realization of the potential value of an object and creates a dynamic market model dependent on demand, the context of sale, and the symbolic significance of the item.

The study focuses on the analysis of the segmentation of the porcelain market. It is established that the market has a multi-level structure, within which mass, collectible, and high-end segments can be distinguished. Each of these segments is characterized by its own evaluation criteria and pricing mechanisms. Special attention is given to provenance as one of the key factors in price formation. It is demonstrated that the presence of documented provenance significantly increases the market value of an object, as it ensures buyer confidence and reduces risks associated with potential legal or ethical issues. Conversely, the absence or questionable nature of provenance leads to reduced liquidity and limits the possibilities for the further circulation of the object in the market. Thus, provenance acts not only as a historical characteristic but also as an important economic resource.

In conclusion, it is argued that auctions play a decisive role in shaping the contemporary market of antique porcelain, ensuring not only its circulation but also the establishment of price and cultural hierarchies. The porcelain market appears as a complex system in which economic, social, and cultural factors interact, while price emerges as the result of their synergy. The findings may be used for further research in the fields of art history and museum studies, as well as for practical activities of collectors, experts, and auction houses.

Key words: porcelain, antiques, auction, art market, price formation, cultural heritage, expertise.

Постановка проблеми. Упродовж останніх років ринок творів мистецтва зазнає суттєвих трансформацій, пов'язаних із глобалізацією та цифровізацією аукціонних процесів, зміною моделей та значною демократизацією колекціонування, а також посиленням процесів збереження та захисту культурної спадщини. Відповідно порцеляна, як художній твір, що поєднує функці-

ональні, естетичні та символічні характеристики, набуває нового значення як об'єкт інвестицій, наукового аналізу та культурної репрезентації. Актуальність дослідження полягає в зростанні ролі аукціонів в обігу антикварної порцеляни, оскільки саме аукціони забезпечують не лише продаж об'єктів, але й формують систему оцінювання, що впливає на увесь ринок. Сьогодні,

коли ціни на мистецькі об'єкти все частіше використовуються як індикатори інвестиційної привабливості, аукціонні результати стають базою для формування ринкових стратегій інституційних та приватних колекціонерів, дилерів. У сучасних умовах зростає увага до збереження, атрибуції та інтерпретації історичних виробів, що пов'язано як із діяльністю музейних інституцій, так і з розвитком приватного колекціонування. Аукціони у цьому процесі виконують функцію посередника між науковим і комерційним дискурсами, трансформуючи результати експертного аналізу у ринкову вартість.

Аналіз досліджень. діяльність аукціонів, особливості ринку антикварної порцеляни є темою низки досліджень на перетині кількох наукових напрямів, а саме історії декоративно-ужиткового мистецтва, економіки ринку мистецтва, досліджень провенансу та особливостей аукціонної взаємодії. Одним із базових досліджень є вивчення аукціонного ринку мистецтва, особлива увага в яких зосереджена на особливостях формування цінової політики. До таких праць слід віднести дисертаційне дослідження Марі Блюм «Механізм аукціонів та формування цін на ринку мистецтва» (Blum, 2021). Аукціони як інтенсивну соціальну взаємодію між аукціоністами, учасниками торгів, дистанційними покупцями та залом розглядає Крістіан Гіт в праці «Динаміка аукціону: соціальна взаємодія та продаж образотворчого мистецтва і антикваріату» (Heath, 2013). Важливість провенансу і правову легітимність об'єктів мистецтва на сучасному ринку досліджує Ніл Броді в статті «Провенанс і ціна: авторегуляція ринку антикваріату» (Brodie, 2014). Окремий напрям досліджень становлять історії аукціонних домів та колекцій, серед яких стаття «Аукціонні продажі Севрської та паризької порцеляни 1800–1847 рр.» (Preaud, 1991), а також каталоги провідних аукціонів.

Мета статті полягає у комплексному дослідженні аукціонів як ключового механізму функціонування ринку антикварної порцеляни, зокрема у виявленні закономірностей формування ціни на порцелянові об'єкти та аналізі диференціації ринкових сегментів.

Виклад основного матеріалу. Мистецькі аукціони як інституційна форма торгівлі та обігу пам'яток є одним із ключових механізмів функціонування сучасного антикварного ринку, зокрема у сегменті порцеляни. Їх роль виходить за межі простого обміну товарами, оскільки саме аукціони значною мірою формують цінові орієнтири, визначають репутаційні та інвестиційні параметри об'єктів. В сучасному науковому дискурсі аукці-

они розглядаються як складні економічні та соціальні системи, що поєднують ринкові механізми, інституційні практики, та розуміння цінності культурних пам'яток. Торгівля творами мистецтва має довгу історію, що сягає часів античності. Як зазначає Марієм Блюм вже в часи Римської імперії існували форми торгівлі творами мистецтва, що підтверджується численними археологічними знахідками (Blum, 2021: 9). Системне формування аукціонів як організованого ринку відбулося значно пізніше, в періоди коли розвиток приватного колекціонування та поява спеціалізованих аукціонних домів створили умови для інституалізації цього процесу. Сьогодні не зважаючи на кризу пандемії, військові дії ринок мистецтва стало зростає.

Особливість аукціонів полягає в забезпеченні публічності та прозорості ціноутворення. На відміну від приватних продажів, в умовах яких ціни залишаються невідомими та часто неточними аукціонні результати є відкритими та використовуються як орієнтир для всього ринку, виконують функцію своєрідного «цінового арбітра», який визначає баланс між попитом і пропозицією. Водночас формування ціни на аукціонах є надзвичайно складним та багатофакторним процесом. Оскільки мистецькі пам'ятки є унікальними товарами, що поєднують економічну та культурну цінність, і їх оцінка будується не лише на ринкових принципах. Їх вартість визначається не тільки матеріальними характеристиками, а враховує естетичні, історичні, соціальні чинники, а також авторство, стиль, техніки виконання, культурних контекст їх створення.

Аукціони також характеризуються специфічною соціальною динамікою, яка безпосередньо впливає на кінцеву ціну. Дослідження К. Гіта показує, що аукціонні торги є інтенсивними соціальними взаємодіями, які визначають вартість об'єктів. У цьому процесі важливу роль відіграють такі фактори, як поведінка учасників, темп торгів, стратегія ставок та навіть вплив аукціоніста. Аукціони встановлюють ціни через відкриту конкуренцію, і часто використовуються як «референтні значення» і слугують барометрами ринку (Heath, 2013: xii).

Важливу роль у формуванні ціни та проведенні торгів відіграє провенанс, який на сучасному ринку мистецтва набуває дедалі важливішого значення. Провенанс – історія походження об'єкта, є одним із ключових факторів, що впливають на його вартість та ліквідність. На думку Н. Броді ринок антикваріату поступово переходить від моделі саморегуляції, у якій об'єкти із підтвердженим провенансом отримують більшу ціну

(Brodie, 2014). Цей процес пов'язаний із розумінням не тільки естетичної вартості, а й етичними аспектами пов'язаними із об'єктом. У результаті твори мистецтва без належної документації стають менш привабливими для покупців і можуть значно втрачати свою ринкову вартість і навіть ставати неліквідними. Об'єкти, що не мають чітко задокументованого провенансу доволі часто стають економічно не вигідними для придбання, оскільки їх подальший продаж пов'язаний із високими ризиками. На сучасному антикварному ринку формується тенденція до зниження попиту на такі об'єкти, що призводить до падіння їх вартості на навіть повної відмови аукціонних домів від їх прийняття. Потенційні покупці є свідомі того, що предмети антикваріату (не вінтаж) без належної історії походження можуть бути пов'язаними із незаконним обігом, і відповідно це створює юридичні ризики. А також обмежує можливість їх повторного продажу або передачі до музейних колекцій. У цьому контексті набування таких пам'яток є сумнівним із інвестиційної точки зору, оскільки вони втрачають ліквідність, тобто здатність бути вигідно реалізованими на ринку. Відсутність провенансу перетворює пам'ятку антикваріату на «ризиковий актив», що не відповідає вимогам аукціонного ринку і може бути вилученим із легального обігу.

Важливою характеристикою аукціонного ринку є також його сегментованість і обмеженість. Поділ ринку творів мистецтва на сегменти пов'язаний із відмінностями видів та характеристик об'єктів, рівнем цін, а також колом покупців. Сьогодні ринок мистецтва структурно можна поділити на два великі сегменти – аукціонний і дилерський, кожен із яких має власні механізми ціноутворення. Ринок порцеляни чітко поділяється на сегмент колекційної порцеляни високого класу до якого входять вироби мануфактур Мейсен, Севр, Віденської порцелянової мануфактури, Берлінської порцелянової мануфактури, Німфенбург, Людвігсбург, Дербі та інших; унікальної музейної порцеляни – китайські та японські вироби, порцеляна Медічі тощо; а також ринок масової антикварної та вінтажної порцеляни. Таким чином, сегментованість ринку ілюструє його паралельність, а не просто різноманітність. Аукціонний механізм є універсальним інструментом, який застосовується до різних категорій товарів без принципової зміни структури самого процесу. Незалежно від того, чи йдеться про невеликі декоративні предмети, чи про унікальні музейні артефакти, процедура торгів залишається однаковою: об'єкт виставляється на продаж, учасники формують конкурентні

ставки, а кінцева ціна визначається у процесі відкритої взаємодії (Heath, 2013: 1). Важливу роль у ціноутворенні на мистецькому ринку становить фактор обмеженості, і якщо пропозиція є обмеженою, а пам'ятки мають характер незамінних то ринок демонструє стабільний ріст цін. Для ринку колекційної порцеляни високого класу визначальним чинником формування ціни є історична обмеженість пам'яток, оскільки більшість з них були створені в XVIII – XIXст., а їх кількість є обмеженою. Збереженні пам'ятки знаходяться в музейних колекціях або закритих приватних збірках і не потрапляють на ринок, що створює дефіцит і підвищує цінність тих об'єктів, що виставляються для продажу на аукціонах. Значна частина виробів провідних європейських мануфактур була втрачена або пошкоджена, що значно звужує пропозицію. Актуальним чинником, що визначає ціну залишається наявність провенансу. Пам'ятки із добре задокументованою історією не лише викликають більшу довіру, але й досягають вищих цін на аукціонах, оскільки зменшують ризики для покупця та забезпечують можливість подальшого перепродажу (Kiel, 2011: 2-4).

Аналіз ринку порцеляни у межах даного дослідження доцільно структурувати за трьома сегментами, що дозволяє послідовно розкрити специфіку кожної групи. Оскільки аукціонна порцеляна не є однорідною категорією, а у її межах співіснують вироби різного рівня художньої якості, історичної значущості, унікальності, обмеженості та ступеня збереженості, що безпосередньо впливає на формування їх ринкової вартості та механізми атрибуції. Сегмент унікальних пам'яток, до яких залучаємо рідкісні музейні та колекційні зразки, серед яких китайська та японська імператорська порцеляна, порцеляна Медічі – це об'єкти з винятковими технологічними, естетичними характеристиками, особливою провенансною історією, які не мають прямих аналогів і тому формують власну, часто непередбачувану траєкторію ціноутворення.

В сегменті унікальних пам'яток, зокрема на китайську порцеляну ціни також можуть значно різнитися від часу виготовлення та унікальності самої пам'ятки. До прикладу знаковим є продаж унікальної порцелянової вазы (підставки) династії Мін періоду правління імператора Юнле (1360 – 1424 pp.) на аукціоні Сортебі Лот 102 (Sotheby's 02.04.2019), естимейт якої становив 20 000 000 – 30 000 000. В описі аукціонного лоту зазначено, що на сьогодні відомо лише шість подібних екземплярів, і сьогодні вони зберігаються в музейних колекціях Китаю та світу, зокрема в Британському Музеї. Паралельно на цих ж торгах була представ-

лена Чашу на високій ніжці династії Юань (XIII – XIV ст.) Лот 106 (Sotheby's 02.04.2019) естимейт якої становив 6 000 000 – 8 000 000 (Six Treasures, 2019). Відчутна різниця в ціні визначається унікальністю пам'яток, у першому випадку – тільки кілька відомих у світі екземплярів, а у другому – рідкісний, але доволі тиражований зразок. Водночас значна частина китайської порцеляни не є унікальними і належать до сегменту колекційної порцеляни високої якості. Зокрема порцеляна періоду Цяньлун (Qianlong 1735 – 1796 pp.) династії Цин, що належить до так званого «золотого періоду» китайського керамічного мистецтва, яку характеризує високий рівень технічного виконання, витончених форм та складних орнаментальних схем. Попри високі якості виробів їх ціна є в середньому сегменті. Її визначають кілька чинників. Виробництво порцеляни династії Цин, або періоду Цяньлун припадає на час заснування та розквіту порцелянових мануфактур в Європі, що значно знизило попит на далекосхідні екземпляри. Масштаби виробництва китайської порцеляни цього періоду були доволі значними, і пам'ятки не мають статусу унікальності та незамінності, що і відносить їх до середнього сегменту. Наприклад, у каталозі Asian Art, Zeeuws Veilinghuis, 2020 (Asian Art, 2020) звичайні або масовіші експортні предмети мають невисокі естимейти: китайська синьобіла таріль Qianlong із міфологічною сценою оцінена лише у €600–800, а пара квадратних пензлівниць Qianlong — у € 1 500–2 000. Китайські порцелянові репліки виробів періоду імператора Цяньлуна, створені в першій половині XIX ст. не є рідкістю і на українських аукціонах. Зокрема Antik salon пропонує вазу в стилі Qianlong, декоровану зображеннями фазанів і квітів (№ 31641) за ціною € 220 (Антикварна порцелянова ваза, 2026).

Схожі чинники формують динаміку цін на ринку в сегменті колекційних порцелянових виробів, передусім виробів мануфактур Мейсен (Meissen Porzellanmanufaktur), Севр (Manufacture nationale de Sèvres), Віденської порцелянової мануфактури (Wiener Porzellanmanufaktur), Берлінської порцелянової мануфактури (Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin), Німфенбург (Porzellan Manufaktur Nymphenburg), Людвігсбург (Porzellan-Manufaktur Ludwigsburg), Дербі (Derby Porcelain Factory) та багатьох інших. Загалом ринок цього сегменту характеризується відносною стабільністю з періодичними піками інтересу, які пов'язані із ювілейними датами, виставковими проектами, активізацією приватних та музейних закупівель та визначеною провенансною історією. Важливою тенденцією останніх років є посту-

пове зміщення акценту від суто декоративної цінності до комплексної оцінки об'єкту як історичного та культурного артефакту, що відображає розвиток художніх традицій, технології та навіть локальної культури. Як і з пам'ятками, що належать до категорії унікальних формування ціни у цьому сегменті також залежить від атрибуції, яка передбачає точне визначення мануфактури, періоду виробництва, майстерності або конкретного майстра чи художника-декоратора. До прикладу виробу раннього періоду Мейсена, пов'язані із діяльністю Йоганна Йоахіма Кендлера мають значно вищу вартість ніж пізніші серійні твори. Важливе значення має тиражованість, і це пов'язано не тільки із кількістю збережених аналогів, але й частотою появи предмету на ринку. Ще одним чинником, що суттєво впливає на ціну є стан збереженості, оскільки навіть незначні реставраційні втручання можуть суттєво знижувати ціну. Порцеляна провідних європейських виробників XVIII – XIX ст. становить значний відсоток торгів провідних світових аукціонів. Зокрема аукціонний дім Christie's пропонує окремий розділ пам'яток «Meissen porcelain & ceramics» (Christie's) де представлені різні категорії пам'яток у різній ціновій політиці. Так на аукціоні представлений унікальний комплект із п'яти ваз, виконаний в 1738 році правдоподібно майстром Йоганном Еренфрідом Штадлером, який прославився оригінальною інтерпретацією шинуазрі – фантазійних сцен на основі далекосхідних мотивів, що відіграли важливу роль у формуванні декоративного стилю Мейсену та вплинули на розвиток європейської порцеляни загалом. Його інтерпретації стали взірцями для пізніших декораторів, які працювали в так званій «манері Штадлера». Ці характеристики є одним із факторів, що значно підвищують ціну комплексу. Важливим чинником ціноутворення є задокументований провенанс даних ваз, які походять з колекції де Превінер, до якої в свою чергу потрапили в результаті покупки на аукціоні Christie's в Лондоні, 5 жовтня 1987 року, лот 224. З урахуванням усіх чинників естимейт комплексу становив € 4000 000, а був проданий за € 504 000 (A Meissen porcelain five-vase) 1 лютого 2024. Більшість об'єктів мейсенської порцеляни на українському антикварному ринку є виробами XX ст., поодинокі лоти задекларовані як більш ранні пам'ятки мають сумнівну якість і нефіксований провенанс.

Український ринок антикварної порцеляни також можна поділити за ціново-колекційними сегментами. Сегмент унікальних чи колекційних пам'яток формується навколо європейської ману-

фактурної порцеляни XVIII – XIX ст., здебільшого мануфактури Мейсен, значно рідше мануфактур Севр, Відня, Берліна та інших. На українських аукціонних платформах такі речі з'являються спорадично, часто як одиночні лоти.

Найбільш повно на українському антикварному ринку представлені колекційні пам'ятки середньої або низької цінової політики. До нього належать тиражовані предмети європейських та українських мануфактур. Одним із найбільш репрезентованих на українських аукціонах є Баранівський фарфоровий завод, продукція якого охоплює період від середини XIX до кінця XX ст. В архівах онлайн аукціону Violyty представлені предмети Баранівського фарфорового заводу другої половини XIX ст., однак доволі низької якості, серед яких Молочник лот №115347036. Проданий 23.01.2024 за 2 651 грн. Більшість аукціонної баранівки це тиражовані вінтажні предмети доволі низької якості в ціновому діапазоні від 200 до 20 гривень.

Протилежну динаміку демонструють вироби Корецької порцелянової мануфактури, заснованої в Корці на Волині в XVIII ст. за ініціативою Юзефа Клеменса Чарторийського. До налагодження виробництва було залучено майстрів з інших європейських центрів. Вироби мануфактури в Корці вирізняє якість моделювання та декоративного розпису. Впізнаваними рисами мануфактури Корця є тонкі білі стінки, стримана класицистична орнаментика, золочення, квіткові букети, гірлянди, частина виробів маркувалася написом «Korzec». Більшість виробів Корецької порцелянової мануфактури представлені на аукціонах Польщі в ціновому діапазоні від € 700 до € 15 000. Зокрема пара десертних блюдець 1815 – 1820 рр. зі стартової ціни € 940 зросла до € 4513 (аукціон Artessia dom aukcyjny XVIII Art Auction. 06 липня 2024, Лот 59). Порцеляна Корецької мануфактури представлена на аукціонах Adam's, Remplex та інших.

Вінтажний сегмент охоплює масову порцеляну 1950-1980-х років, а саме тиражовані вироби численних порцелянових фабрик. Масовість виробництва визначала стандартизацію форм, типовість декору, часто оптимізацію технологічних процесів. Однак навіть серійні вироби часто мають

виразну пластичну мову, що відображає культурні наративи епохи, від ідеологізованих образів до побутових сцен, флористичних мотивів та стилізованих фігуративних композицій. Колекційна привабливість таких виробів визначається доступністю цін, відносною поширеністю об'єктів. Численні аукціони, антикварні крамнички пропонують вінтажну порцеляну в діапазоні цін від 200 до 20000 грн. Серед найдорожчих українських лотів вироби пов'язані насамперед із Київським фарфором і Баранівкою. Показовий приклад – київська порцелянова композиція «Адажіо / Лебедине озеро», висота 27 см, продана на Violyty за 16 000 грн. У лоті прямо зазначено: “фігура, фарфор, статуетка, Київ, балет, Адажіо, Лебедине озеро”. Другий важливий приклад – Баранівка, “Дівчина біля тину з коромислом”, 1960 р., висота 27 см, продана на Violyty за 8 500 грн. У лоті зазначено марку Баранівського фарфорового заводу, відсутність реставрації, а також дефекти у вигляді потертостей і сколу фарби на голові. Цей продаж особливо показовий оскільки навіть за наявності незначних дефектів річ досягла високої ціни.

Висновки. Таким чином можемо підсумувати, що дослідження функціонування аукціонів як ключового механізму ринку антикварної порцеляни дозволяє окреслити закономірності формування її вартості та визначити основні сегменти. На сучасному антикварному ринку можемо виділити три основні сегменти представлені унікальними об'єктами музейного значення, пам'ятками високого колекційного рівня, а також сегментом вінтажних предметів. Ціна на антикварну порцеляну формується у процесі відкритої конкуренції, яка відбувається під час аукціонних торгів, а конкуренція між покупцями дозволяє максимально реалізувати потенційну вартість об'єкту, що особливо помітно у випадку рідкісних або унікальних виробів. Таким чином, аукціон виступає не лише механізмом продажу, але й простором соціальної взаємодії, у якому формується ринкова вартість. Результати дослідження підтверджують, що аукціони відіграють визначальну роль у формуванні сучасного ринку порцеляни, а їх аналіз є необхідною умовою для розуміння як економічних, так і культурних процесів у сфері антикваріату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Blum M. Auction mechanisms and the formation of prices in the art market : doctoral thesis. Université de Strasbourg. Strasbourg, 2021. 246 p.
2. Heath C. The Dynamics of Auction: Social Interaction and the Sale of Fine Art and Antiques. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 241 p.
3. Brodie N. Provenance and price: autoregulation of the antiquities market? University of Glasgow. Scottish Centre for Crime & Justice Research. 2014. 20(4), pp. 427-444. doi: 10.1007/s10610-014-9235-9

4. Préaud T. Sèvres and Paris Auction Sales 1800–1847. *International Ceramics Fair and Seminar Handbook*. London, 1991. P. 27–34.
5. Kiel K. A., Tedesco K. Stealing History: How does Provenance Affect the Price of Antiquities? Worcester : College of the Holy Cross, Department of Economics. Faculty Research Series. 2011. Paper No. 11-05. 19 p. 2-4
6. Six Treasures from an Important Private Collection : auction catalogue / Sotheby's. Hong Kong, 2019. 02 April. Sale No. HK0871 https://www.sothebys.com/en/auctions/2019/six-treasures-from-an-important-private-collection-hk0871.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 27.04.2026)
7. Asian Art : auction catalogue / Zeeuws Veilinghuis. Middelburg, 2020. 6–7 October. 1271 lots.
8. Антикварна порцелянова ваза в стилі Qianlong. № 31641. Аукціонний дім Antik Salon. <https://www.antik-salon.com/product/vintazhna-porczyanovavaza/?srsId=AfmBOopUDI803Q8iOrT9z6YHmB4hl4tHmmdfodKI4WXCJE4TxJLQ-X8> (дата звернення 27.04.2026)
9. Christie's. Meissen porcelain & ceramics. Christie's. – URL: <https://www.christies.com/en/artists/meissen?lotavailability=All&sortBy=relevance> (дата звернення: 27.04.2026).
10. A Meissen porcelain five-vase garniture. Christie's. – Circa 1738. – URL: <https://www.christies.com/en/lot/lot-6467410> (дата звернення: 27.04.2026).
11. Порцелянова композиція «Адажіо / Лебедине озеро». Violity. https://violity.com/ua/118959056-figura-farfor-statuetka-kiyiv-balet-adazhio-lebedine-ozero-visota-27-sm?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 27.04.2026).
12. Баранівка “Дівчина біля тину з коромислом”. 1960 р. Violity. https://violity.com/ua/113160454-figura-farfor-statuetka-baranovka-devushka-u-pletnya-s-koromyslom-1960-g?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 27.04.2026).

REFERENCES

1. Blum M. (2021) Auction mechanisms and the formation of prices in the art market : doctoral thesis. Université de Strasbourg. Strasbourg. 246 p.
2. Heath C. (2013) *The Dynamics of Auction: Social Interaction and the Sale of Fine Art and Antiques*. Cambridge : Cambridge University Press. 241 p.
3. Brodie N. (2014) Provenance and price: autoregulation of the antiquities market? *University of Glasgow. Scottish Centre for Crime & Justice Research*. 20(4), pp. 427-444. doi: 10.1007/s10610-014-9235-9
4. Préaud T. (1991) Sèvres and Paris Auction Sales 1800–1847. *International Ceramics Fair and Seminar Handbook*. London. P. 27–34.
5. Kiel K. A., Tedesco K. (2011) Stealing History: How does Provenance Affect the Price of Antiquities? Worcester : College of the Holy Cross, Department of Economics. Faculty Research Series. Paper No. 11-05. 19 p. 2-4
6. Six Treasures from an Important Private Collection : auction catalogue / Sotheby's. (2019) Hong Kong. 02 April. Sale No. HK0871 https://www.sothebys.com/en/auctions/2019/six-treasures-from-an-important-private-collection-hk0871.html?utm_source=chatgpt.com (data zvernennia 27.04.2026)
7. Asian Art : auction catalogue (2020) / Zeeuws Veilinghuis. Middelburg. 6–7 October. 1271 lots.
8. Antykvarna portselianova vaza v styli Qianlong. [Antique porcelain vase in the Qianlong style.] № 31641. Auktsionnyi dim Antik Salon. URL.: <https://www.antik-salon.com/product/vintazhna-porczyanovavaza/?srsId=AfmBOopUDI803Q8iOrT9z6YHmB4hl4tHmmdfodKI4WXCJE4TxJLQ-X8> (data zvernennia 27.04.2026) [Date of access: 27.04.2026] [in Ukrainian]
9. Christie's. Meissen porcelain & ceramics. Christie's. – URL.: <https://www.christies.com/en/artists/meissen?lotavailability=All&sortBy=relevance> (data zvernennia: 27.04.2026) [Date of access: 27.04.2026].
10. A Meissen porcelain five-vase garniture. Christie's. – Circa 1738. – URL.: <https://www.christies.com/en/lot/lot-6467410> (data zvernennia: 27.04.2026) [Date of access: 27.04.2026].
11. Portselianova kompozytsiia «Adazhio / Lebedyne ozero». [Porcelain composition “Adagio / Swan Lake.”] Violity. URL: https://violity.com/ua/118959056-figura-farfor-statuetka-kiyiv-balet-adazhio-lebedine-ozero-visota-27-sm?utm_source=chatgpt.com (data zvernennia: 27.04.2026) [Date of access: 27.04.2026]. [in Ukrainian]
12. Baranivka “Divchyna bilia tynu z koromyslom” [Baranivka “Girl by the fence with a shoulder yoke”] 1960 r. Violity. URL: https://violity.com/ua/113160454-figura-farfor-statuetka-baranovka-devushka-u-pletnya-s-koromyslom-1960-g?utm_source=chatgpt.com (data zvernennia: 27.04.2026) [Date of access: 27.04.2026]. [in Ukrainian]

Дата першого надходження статті до видання: 30.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

